

Tiền chí ưu đãi có trong từng sắc thuế, như ưu đãi về thuế suất, ưu đãi mức miễn thuế, giảm thuế được quy định chi tiết cụ thể đối với từng đối tượng nộp thuế, từng lĩnh vực ngành nghề, từng địa bàn sản xuất kinh doanh, tùy thuộc vào mục tiêu điều chỉnh hướng tới của Nhà nước trong mỗi giai đoạn phát triển kinh tế.

Các hình thức ưu đãi thuế rất đa dạng, có thể phân chia thành một số hình thức như: Quy định mức thu nhập tối thiểu không phải nộp thuế; cho phép loại trừ một số khoản chi phí trong thu nhập nộp thuế; miễn giảm một phần hay toàn bộ số thuế phải nộp; cho giãn, hoãn nộp thuế; cấp tín dụng thuế đầu tư, trong đó, hình thức cấp tín dụng thuế đầu tư đang được sử dụng rất rộng rãi trên thế giới.

Tín dụng thuế đầu tư là một hình thức cho phép NNT được hoãn hoặc giữ lại một khoản thuế phải nộp trong năm để mua sắm máy móc thiết bị. Về thực chất, nó giống như một sự hạ thấp thuế để khuyến khích thay thế máy móc thiết bị cũ, lạc hậu, tăng cường áp dụng tiến bộ kỹ thuật, công nghệ mới vào sản xuất. Tín dụng thuế đầu tư được quy định bởi tỷ lệ phần trăm trên tổng giá trị tài sản mới đầu tư; được tính trừ khỏi thu nhập chịu thuế, thực chất là từ thuế thu nhập phải nộp của DN. Bởi vậy khoản ưu đãi này có ý nghĩa rất quan trọng đối với NNT.

Tín dụng thuế đầu tư được sử dụng ở hầu hết các nước tư bản phát triển. Nhà nước sử dụng nó như một hình thức kích thích đầu tư, hướng vào đổi mới nhanh chóng tiến bộ kỹ thuật tiên tiến. Vì vậy, áp dụng khoản ưu đãi thuế này trong thời kỳ khủng hoảng kinh tế có thể tạo ra khả năng đẩy nhanh tốc độ tích lũy, mở rộng đầu tư phát triển nền kinh tế quốc dân.

Tùy theo phạm vi sử dụng rộng hay hẹp, có thể chia các loại ưu đãi thuế thành hai nhóm khác nhau: Ưu đãi mang tính chất ngành và mang tính chất cá biệt. Việc cấp ưu

Tính hai mặt của ưu đãi thuế

Ưu đãi thuế là hình thức dành cho NNT được hưởng những điều kiện thuận lợi khi nộp thuế. Chế độ ưu đãi về thuế cho phép Nhà nước linh hoạt điều chỉnh nền kinh tế tùy thuộc vào cục diện thị trường. Tác dụng kích thích của các ưu đãi thuế được xem như một hình thức cấp phát vốn trực tiếp cho DN. Tùy thuộc vào yêu cầu quản lý, Nhà nước có thể tăng hoặc giảm quy mô và mức độ ưu đãi thuế để khuyến khích tăng tích lũy và tích tụ sản xuất.

TRẦN THỊ BÍCH LOAN

đãi thuế mang tính chất cá biệt được sử dụng nhằm giải quyết nhiệm vụ điều chỉnh trong phạm vi hẹp, gắn liền với lợi ích của từng chủ thể kinh doanh. Tuy có những ưu điểm nhất định, nhưng ưu đãi thuế mang tính cá biệt cũng tạo ra những điều kiện không công bằng trong sản xuất kinh doanh, làm xói mòn tính cạnh tranh giữa các chủ thể kinh tế, gây nên hậu quả tâm lý xấu đối với NNT, từ đó làm mất tính chất trung lập của thuế.

Mặt trái của việc ưu đãi thuế làm phát sinh tình trạng không bình đẳng giữa các DN, cá nhân được hưởng và không được hưởng chính sách hỗ trợ của Nhà nước, làm nảy sinh một số trường hợp có tâm lý ỷ lại, trông chờ sự hỗ trợ của Nhà nước, trây ỳ, dằng dụa nợ thuế tăng lên, gây khó khăn trong công tác đôn đốc thu nợ thuế của cơ quan hành thu. Mặt khác, nhiều DN đã lợi dụng kẽ hở trong chính sách thuế để chiếm đoạt tiền NSNN thông qua chế độ ưu đãi. Hơn nữa, những quy định trong chính sách ưu đãi về thuế đi kèm là

những thủ tục hành chính để chứng minh quyền được miễn giảm thuế đã làm tăng thêm khối lượng quản lý nhà nước của cơ quan thuế. Bên cạnh đó, ưu đãi thuế đã làm giảm hiệu lực thực thi của Luật Quản lý thuế trong việc nâng cao ý thức tự giác chấp hành pháp luật thuế trong việc tự tính, tự khai, tự nộp thuế vào NSNN của NNT. Về dài hạn, để công tác quản lý và điều tiết vĩ mô nền kinh tế đạt hiệu quả thì Nhà nước nên hạn chế ban hành những chính sách về ưu đãi thuế. Cùng với đó, cần có giải pháp đồng bộ, phối kết hợp tất cả các bộ phận trong cấu trúc của nền kinh tế tham gia vận hành để đưa nền kinh tế nước ta mau chóng sử dụng hình thức thanh toán không dùng tiền mặt, tạo điều kiện để Nhà nước có thể kiểm soát đầy đủ hơn nữa luồng tài chính vận hành trong nền kinh tế. Từ đó, cơ quan chức năng có thể quản lý thuế đảm bảo sát đúng với thực tế sản xuất kinh doanh của DN, động viên hợp lý, kịp thời các khoản đóng góp cho NSNN ■